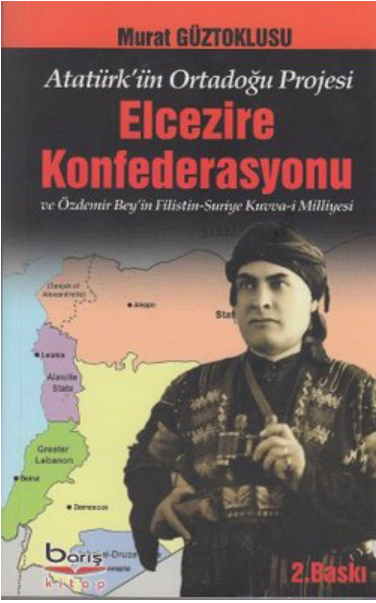

MURAT GÜZTOKLUSU: ÖZDEMİR BEY'İN FİLİSTİN-SURİYE KUVVA-İ MİLLİYESİ VE ELCEZİRE KONFEDERASYONU, BENGİ YAYINEVİ, İSTANBUL 2010, 344 S.

Murat GÜZTOKLUSU, *Özdemir Bey's Palestine-Syria National Forces (Kuvva-i Milliye) and Elcezire Confederation*, Bengi Publishing, İstanbul 2010, 344 pgs.

*Esra KÜÇÜK **

İlk baskısı 2010 yılında yayınlanan kitabın, 2. Baskı “Elcezire Konfederasyonu ve Özdemir Bey’in Filistin-Suriye Kuvva-i Milliyesi; Atatürk’ün Ortadoğu Projesi” adıyla 2013 yılında çıkarılmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman döneminden, Kurtuluş Savaşı yıllarına kadar destansı başarılarla imza atan Özdemir ailesi tanıtıldıktan sonra, yine aynı soydan gelen Şefik Özdemir’in askeri ve siyasi hayatını da kapsayan başarıların anlatıldığı kitap, önsöz, 23 bölüm, önemli belgelerin bulunduğu ekler ve kaynakçadan oluşmaktadır.

Eser bilgi ve belgelerle tarihimizde önem atfedilmiş, büyük başarılarla imza atmış kişileri tanıtmaması, bu kişilere gereken önemin verilmesinin vurgulanması ve geçmişe ışık tutması açısından oldukça kıymetlidir. Kitapta yer alan Musul konusu, Derbent Zaferi ve Özdemir Harekâtı bilinmesi gereken bir konu olmasına rağmen şimdiye kadar üzerine fazla çalışılmamış, gerekli özen gösterilmemiştir. Eserin önsöz kısmında, Filistin ve Suriye Kuvva-i Milliyesi’ne öncülük eden Şefik Özdemir Bey’in Mustafa Kemal Paşa ile birlikte geliştirdiği, Kemalist

* 2017 Gazi Üniversitesi Ortadoğu ve Afrika Çalışmaları Yüksek Lisans Mezunlu, esraa.kucuk.92@gmail.com..

Ortadoğu Projesi'nin 21.yy'da dahi üzerinde düşünülebilecek dışa dönük bölgesel bütünleşme aracı olduğundan bahsedilmiştir.

Yazarın Yemen ziyareti sırasında, Türklerin buraya gelişinin izlerini sürmesiyle başlayan kitap, Özdemir Paşa'nın Yemen Beylerbeyi olma sürecini ve sonrasında Habeşistan Valisi olarak atanması aşamalarını anlatmaktadır. İlk iki bölümünde Özdemir Paşa'yı tanıdıktan sonra üçüncü bölümde üç asır sonra Mısır'daki Özdemir oğulları anlatılmaya başlanır. Sonraki bölümlerde Özdemir Paşa soyundan gelen Şefik Özdemir Paşa'nın ders kitaplarında anlatılmayan, tarih kitaplarında fazla yansıtılmamış Özdemir Harekatı'nın öyküsü anlatılmaktadır.

Türk ordusunun Halep'ten çıkmasının ardından Özdemir Bey'in bölgede başlattığı çalışmalar ve kurduğu Türk-Arap Cemiyetinin tarihsel arka planı anlatıldıktan sonra, kendisinin Başkomutan Gazi Mustafa Kemal tarafından "Musul Sorunu" çerçevesinde Irak'ta görevlendirilişi ve Derbent Zaferi kaleme alınmıştır. Özdemir Bey, Mustafa Kemal'in kendisine iletmiş olduğu "Hareketlerinizin hedefini teşkil edecek siyasi gayeniz Anadolu, Suriye ve Irak milletleri kendi aralarında federasyon veya bir konfederasyon suretiyle birleşerek cephe olmalıdır." sözünden yola çıkmış, Türkiye ve Suriye'deki ulusal stratejilerin eş güdümlü uluslararası anti-emperyalist dayanışmaya dönüşmesini amaçlayarak yılmadan bu hedef doğrultusunda çalışmış ve hedefin daha geniş bir bölgeye yayılması yönünde çeşitli başarılarla imza atmıştır. Dönemin konjonktürü ve önemli devlet adamları, batı etkisinden sıyrılmamış kişilerin yarattığı sorunlar ve bu sorunları aşmak için geliştirilen politikalar ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

Filistin halkının Anadolu'daki hareketleri umutla izlemesi ve Türkiye'nin himayesini talep etmesi, emperyalist devletlerin bu hususta duyduğu endişe ve yaşanan sorunlar da ayrıntılarıyla ele alındıktan sonra, Ortadoğu'da tohumları bulunan ve canlandırılmaya çalışılan tüm Kemalist hareketlerin izleri sürülmüştür.

Büyük Önder'in Özdemir Bey'e ve arkadaşlarına Kurtuluş Savaşı'nda çok az insana nasip olacak değerinde ve derinlikte takdirlerinin de sunulduğu kitap, Güney Cephesi'nin başlıca siyasi aktörünü tanımamıza yardımcı olurken; Mustafa Kemal Atatürk

yaşasaydı proje devam eder miydi, ne kadarı başarılı olurdu sorularıyla okuyucunun aklında soru işaretleri bırakmayı başarmaktadır.

Kitap, anlatım dili açısından akademik üsluptan uzak olmakla birlikte, akıcı bir üslupla kaleme alınmıştır. Eserin içinde bulunan fotoğraf ve belgeler ise okuyucuların söz konusu süreci yakından tanınmasına hizmet etmektedir. Anlatım boyunca yazarın kişisel görüşlerine yer verilmişse de objektifliğin sağlanması başarılmıştır. Murat Göztoklusu'nun eseri tarihe ışık tutması ve gizli kalmış kahramanları tanıtmaları açısından okunması gereken bir kitap niteliğindedir.